

**Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia 16 marca 2018 r.**

**zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Dolina Widawy PLH020036**

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 142, poz. 10) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Widawy PLH020036 zostało podpisane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 1 kwietnia 2014 r. i ukazało się w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 3 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 1687). Powodem zmiany ww. zarządzenia są uchybienia wskazane w trybie kontroli aktów prawa miejscowego przez Ministra Środowiska uzasadniające zmianę we własnym zakresie, przesłane pismem znak DP-074-62/42959/14/JJ z dnia 22 grudnia 2014 r. oraz zmiany wynikające z ponownej analizy zapisów ww. zarządzenia.

Uwagi Ministra Środowiska dotyczyły konieczności:

1. zaktualizowania współrzędnych punktów załamania granic z uwagi na fakt, iż w 2012 roku nastąpiło powiększenie obszaru Natura 2000 - w załączniku nr 1 przedstawiono współrzędne załamania granic zgodne z aktualnym przebiegiem granicy obszaru. W związku z powyższym zmieniono również mapę obszaru Natura 2000 na aktualną;
2. preredagowania dla siedlisk 9190, 6410, 6510 opisów zagrożeń oraz celów działań ochronnych na: „*Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)*” lub „*Nie dotyczy (występowanie siedliska w stopniu niereprezentatywnym)*” – z uwagi jednak na fakt, iż siedliska 9190, 6410 i 6510 nie są już przedmiotami ochrony obszaru, zapisy dotyczące tych siedlisk zostały z zarządzenia usunięte;
3. usunięcia działania ochronnego pn. „*Opracowanie i przekazanie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wniosku o zmianę granic obszaru*”, z uwagi na fakt, iż zmiana granic obszaru Natura 2000 nie należy do grupy działań ochronnych, ponieważ nie dotyczy bezpośrednio ochrony jednego z przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 – działanie usunięto;
4. weryfikacji nieprawidłowo wskazanego podmiotu (dzierżawcy) jako odpowiedzialnego za realizację działania ochronnego dla siedliska 6440 – Minister Środowiska podkreślił,

iż co do zasady, nie można nakładać obowiązków na podmioty prywatne, ponieważ takie postanowienia wykraczają poza zakres przedmiotowy zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych – usunięto *dzierżawcę* z podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działania ochronnego dla ww. siedliska;

5. zmiany brzmienia działania ochronnego dla barczatki kataks pn. *„Zachować istniejące zarośla tarninowe. W przypadku niezbędnej konieczności wycinki stosować obowiązek kompensacji przyrodniczej poprzez wprowadzanie nowych nasadzeń krzewów tarniny na powierzchni co najmniej dwukrotnie większej od powierzchni krzewów przewidzianych do usunięcia.*”, gdyż zgodnie z art. 84 ust 1 i 4 *ustawy o ochronie przyrody* obowiązek kompensacji bądź uiszczenia opłaty nakładany jest przez organ właściwy do wydania zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów. Jak zaznaczył Minister, co do zasady, niewłaściwym jest ograniczanie kompetencji przysługujących organowi wydającemu zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów - zapis działania ochronnego przyjął brzmienie *„Utrzymanie w ostoi czyżni i okrajkowych zarośli ze śliwą tarniną jako siedlisk gatunku. W przypadku konieczności wycinki zaleca się wprowadzić nowe nasadzenia w zakresie uwzględniającym konieczność zachowania siedlisk gatunku”*;
6. usunięcia z zarządzenia działania ochronnego dla gatunków bóbr i wydra, które ma zostać wykonane w ramach kompensacji przyrodniczej dla zadania B2.6 *„przebudowa koryta Odry na odcinku od mostów kolejowych Poznańskich do ujścia Widawy”* w ramach modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego, ponieważ w planie zadań ochronnych nie należy ustanawiać działań, które są w trakcie realizacji lub do których wykonania zobowiązano się na podstawie wydanych decyzji lub zawartej umowy – usunięto ww. działania ochronne. W związku z powyższym w załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* usunięto także Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu z podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań ochronnych dla siedliska 6440, gdyż działanie to realizowane jest przez GDDKiA na podstawie decyzji środowiskowej - także w ramach kompensacji przyrodniczej.

Jednocześnie po analizie całego zarządzenia postanowiono zmienić lub uzupełnić inne zapisy w zarządzeniu w następujący sposób:

1. W załączniku nr 3 *Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony* dla przedmiotów ochrony: 3150, 3270, 9170, *91E0, 1060, 1084, 1088, 1086, 1166, 1188 uzupełniono opis zagrożenia o zapis:

„W trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących/potencjalnych dla siedliska/gatunku.” Ponadto ponownie przeanalizowano i zaktualizowano nazwy zagrożeń tak, aby były one zgodne z listą referencyjną zagrożeń.

2. W załączniku nr 4 *Cele działań ochronnych* dla przedmiotów ochrony: 1146, 1308, 1318, 1324 zapisy celu działań ochronnych w brzmieniu: *„Nie określono celów działań ochronnych dla gatunku z powodu konieczności przeprowadzenia dodatkowych badań mających na celu określenie parametrów populacji i siedliska gatunku”* i *„Nie określono celów działań ochronnych dla gatunku z powodu konieczności przeprowadzenia badań mających na celu określenie stopnia wykorzystania obszaru Natura 2000 oraz jego znaczenia dla gatunku”* zmieniono na zapis w brzmieniu: *„Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie parametrów populacji i siedliska gatunku”*.
3. W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* dla siedliska 6440 zmieniono zapis działań fakultatywnych z *„jeden pokos w roku nie wcześniej niż od dnia 1 września z zebraniem skoszonej biomasy”* na *„jeden pokos w roku w terminie od 15 do 30 czerwca lub w terminie od 1 września do 31 października z zebraniem skoszonej biomasy”*. Zmianę wprowadzono w celu umożliwienia skoszenia, wysuszenia skoszonej biomasy i jej zebrania w najlepszym okresie z punktu widzenia prawidłowej gospodarki łąkarskiej (tj. czerwcu i lipcu). Ponadto wykaszanie w drugiej połowie czerwca będzie korzystne dla siedliska, ponieważ będzie powodować ograniczanie rozwoju ekspansywnych i/lub obcych gatunków roślin. Zapis taki umożliwi optymalne użytkowanie siedliska przyrodniczego nawet w przypadku, gdy właściciel lub posiadacz terenu nie korzysta z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.
Ponadto wprowadzono zmiany techniczne w tabeli, w celu uwidocznienia podziału na działania obligatoryjne i fakultatywne dla ww. siedliska.
4. W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* zmieniono termin realizacji działania dotyczącego monitoringu realizacji celów działań ochronnych dla gatunku 6169 przeplatka maturna. Z uwagi na fakt, iż termin wskazany w zarządzeniu – *„w 2016 roku”* - upłynął, zapis należało zmodyfikować i przyjął on brzmienie *„w 2017 roku”* – kontrola w Nadleśnictwie Oborniki Śląskie została przeprowadzona na wiosnę br., a kontrole pozostałych siedlisk gatunku zostały zaplanowane na jesień 2017 roku.
5. W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* zmieniono opis obszaru wdrażania działania

ochronnego dla gatunku 1074 poprzez wskazanie konkretnych wydzieleń leśnych i działek ewidencyjnych, na których działanie ma być realizowane.

6. W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* dla gatunków 1074, 1084, 1088 i 1086 zmieniono obszar wdrażania działań dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych na: „*we wszystkich siedliskach gatunku w obszarze Natura 2000*” w celu ujednoczenia zapisów zarządzenia.
7. W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* usunięto działanie dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych dla gatunku 1166 traszka grzebieniasta z uwagi na fakt, iż dla gatunku nie zaplanowano działań ochrony czynnej.
8. W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* zmieniono termin realizacji działania dotyczącego uzupełnienia stanu wiedzy o gatunkach 1166, 1145, 1146, 1308, 1324, 1318 oraz 1086 – „*w okresie pierwszych trzech lat obowiązywania planu*”. Z uwagi na fakt, iż termin ten upłynął, zapis należało zmodyfikować i przyjął on brzmienie „*Przeprowadzenie badań mających na celu określenie parametrów populacji i siedliska. W trakcie obowiązywania planu.*”.

Wydanie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Widawy PLH020036 poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 22 września 2015 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 września 2015 r. o zamiarze przystąpienia do opracowania projektów zmian zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla 42 obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim, w tym dla przedmiotowego obszaru. Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Miejskiego Wrocławia, Urzędu Miejskiego w Obornikach Śląskich, Urzędu Gminy Wisznia Mała i Urzędu Gminy Miękinia, gdzie było wywieszane na tablicach ogłoszeń w dniach 22 września – 13 października 2015 r.

Projekt zarządzenia został przesłany do zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ), a także do członków Zespołu Lokalnej Współpracy, utworzonego w trakcie prac nad planem zadań ochronnych.

Obwieszczeniem z dnia 24 października 2017 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.) zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektów zmian planów zadań ochronnych dla obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, w tym m.in. dla obszaru Natura 2000 Dolina Widawy PLH020036 oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy i o możliwości składania uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało zamieszczone w serwisie internetowym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniach 26 października – 16 listopada 2017 r., a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 26 października 2017 r. Obwieszczenie zostało także przekazane w celu jego upublicznienia do Urzędu Miejskiego Wrocławia, gdzie było wywieszane na tablicy ogłoszeń w dniach 27 października – 16 listopada 2017 r., Urzędu Miejskiego w Obornikach Śląskich, gdzie było wywieszane na tablicy ogłoszeń w dniach 26 października – 16 listopada 2017 r., Urzędu Gminy Wisznia Mała, gdzie było wywieszane na tablicy ogłoszeń w dniach 26 października – 16 listopada 2017 r., Urzędu Gminy Miękinia, gdzie było wywieszane na tablicy ogłoszeń w dniach 26 października – 16 listopada 2017 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Uwagi i wnioski do projektu zarządzenia zgłosiła Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu. Uwagi i wnioski zostały rozpatrzone w następujący sposób:

1. Uwzględniono wniosek o zmianę klasyfikacji zagrożenia dla siedlisk 9170 i 91F0 , I01 obce gatunki inwazyjne na zagrożenie J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.
Wskazane w opisie zagrożenia gatunki roślin nie są wymienione w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym* (Dz. U. Nr 210, poz.1260).
2. Ponadto nie uwzględniono wniosku o nie wskazywanie w opisie ww. zagrożenia gospodarki leśnej jako znaczącej, możliwej do wyeliminowania przyczyny rozprzestrzeniania gatunku inwazyjnego: - *Zagrożenie związane z występowaniem w niektórych płatach siedliska (. . .) ekspansywnych roślin zielnych w runie (niecierpek drobnokwiatowy), (. . .) zagrożenie związane z ekspansywnym rozprzestrzenianiem się gatunku wspomaganego jest działaniami związanymi z prowadzeniem prac związanych*

z pozyskiwaniem drewna w okresie wegetacyjnym. Niszczenie runa głównie wskutek zrywki drewna przyczynia się do destabilizacji struktury roślinności i powstawaniu nisz, które szybko są zasiedlane przez ekspansywne gatunki takie jak np. niecierpek. Powoduje to obniżanie właściwości siedlisk i pogarszanie ich stanu.

W trakcie prac terenowych przeprowadzonych w ramach pzo zjawisko rozprzestrzeniania się niecierpka drobnokwiatowego wskutek prowadzonych prac gospodarczych w lasach stwierdzono na gruncie, dlatego też zaliczono to zjawisko do istotnych zagrożeń istniejących. Jednakże zgodnie z uwagami nadano opisowi zagrożenia następujące brzmienie: *„Zagrożenie związane jest z występowaniem w niektórych płatach siedliska obcych geograficznie gatunków drzew (dąb czerwony, robinia) oraz ekspansywnych roślin zielnych w runie (niecierpek drobnokwiatowy). W przypadku niecierpka drobnokwiatowego zagrożenie związane z ekspansywnym rozprzestrzenianiem się gatunku wspomagane jest działaniami związanymi z prowadzeniem prac związanych z pozyskiwaniem drewna w okresie wegetacyjnym oraz żerowaniem zwierzyny, głównie dzików. Niszczenie runa wskutek zrywki drewna lub buchtowania przez dziki przyczynia się do destabilizacji struktury roślinności i powstawaniu nisz, które szybko są zasiedlane przez ekspansywne gatunki takie jak np. niecierpek. Powoduje to obniżanie właściwości siedlisk i pogarszanie ich stanu.”*

3. Uwzględniono wniosek o preredagowanie zapisu działania ochronnego dla siedlisk 9170 i 91F0 *„Naturalna regeneracja drzewostanów – złożenie stosownego wniosku o wyznaczenie powierzchni referencyjnych bez wskazań gospodarczych w celu umożliwienia wystąpienia naturalnych procesów”* - poprzez nadanie działaniu ochronnemu następującego brzmienia: ***„Pozostawienie płatów siedliska bez wskazań gospodarczych w celu zachowania naturalnych procesów przyrodniczych.”***
4. Uwzględniono wnioski o weryfikację lokalizacji siedlisk 6440, 9170, 91F0 i stanowisk barczatki kataks – ponieważ zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Oborniki Śląskie na lata 2015 – 2024 i podziałem powierzchniowym nadleśnictwa zmieniło się nazewnictwo oznaczeń adresów leśnych.
5. Nie uwzględniono wniosku o uszczegółowienie lokalizacji obszaru wdrażania działania ochronnego dla przeplatki matorny do konkretnych wydziełów leśnych na terenie Nadleśnictwa Oborniki Śląskie.

Wskazany w zarządzeniu obszar na prawym brzegu Widawy, obejmujący oddziały leśne nr 448, 449, 450, 452 nie jest zwartym obszarem leśnym i charakteryzuje się występowaniem wielu stref ekotonu i rozproszonym występowaniem jesionu (rośliny

żywicielskiej gatunku) i jako cały teren stanowi dogodne miejsce rozrodu i rozwoju gatunku. Z tego też względu dla właściwej ochrony gatunku w Obszarze istotne jest uznanie za obszar wdrażania działania ochronnego ww. oddziałów w całości, a nie poszczególnych ich wydziałów, w których stwierdzono występowanie gatunku na podstawie przeprowadzonych badań.

Projekt zarządzenia został na podstawie art.59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2234 ze zm.) uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 9 marca 2018 r.